



26.9.2025

Hyvinvointialueiden ohjausosasto

## **Etelä-Karjalan hyvinvointialueen vuoden 2026 lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmä**

### **Tausta ja valmisteluryhmän asettaminen**

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021), jäljempänä *hyvinvointialuelaki*, 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyvinvointialuelain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisen investointien rahoittamiseksi.

Valtioneuvosto on tehnyt 8.5.2025 päätöksen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2026. Päätöksen mukaan Etelä-Karjalan hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2026.

Hyvinvointialuelain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainasäädännössä edellytetyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue on jättänyt valtiovarainministeriölle hakemuksen lainanottovaltuuden muuttamisesta 2.6.2025.

Hyvinvointialuelain mukaan valtiovarainministeriö asettaa lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Valtiovarainministeriö asetti 26.6.2025 Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmän. Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimi osastopäällikkö, ylijohtaja Ville-Veikko Ahonen

valtiovarainministeriöstä ja jäsenenä olivat erityisasiantuntija Krista Björkroth sosiaali- ja terveysministeriöstä, erityisasiantuntija Laura Honkonen sisäministeriöstä ja hyvinvointialuejohtaja Sally Leskinen Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta. Pysyvinä asiantuntijoina valmisteluryhmässä oli talousjohtaja Liisa Mänttari Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta. Valmisteluryhmässä kuultavina olivat vaikuttavuus- ja tietojohdaja Juuso Tamminen ja tietohallintopäällikkö Mika Mitikka Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta sekä erityisasiantuntija Timo Ukkola valtiovarainministeriöstä.

Valmisteluryhmän toimikausi oli 1.8.–30.9.2025. Toimikauden aikana valmisteluryhmä kokoontui kuusi (6) kertaa.

### **Lainanottovaltuuden muuttamisen perustelut**

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamista koskevan hakemuksen mukaan hyvinvointialueella on välttämättömiä investointitarpeita, jotka sisältyvät alueen investointisuunnitelmaan vuosille 2026–2029.

Valmisteluryhmän työn aikana on tarkentunut, että alueen lainanottovaltuuden muutosta edellyttävät investointitarpeet liittyvät erityisesti syöpähoitoihin liittyvän lineaarikiihdyttimen uusimiseen sekä paloasemakiinteistöihin liittyviin investointeihin. Lisäksi investointitarpeet liittyvät pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin sitoutuminen (ikäntyneiden palveluasuminen ja pelastusasema), välttämättömiin ICT-hankkeisiin sekä kone- ja kalustehankintoihin.

Valmisteluryhmä on arvioinut Etelä-Karjalan hyvinvointialueen, vuonna 2026 alkaviksi suunnitellut, investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset painottuen etenkin taloudellisesti merkittäviin sekä muutoin merkittäväksi arvioituihin hankkeisiin.

### **Rakennukset**

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuuteen kytkeytyvät rakennusinvestoinnit liittyvät erityisesti pelastustoimeen. Yhteisarvolta investoinnit ovat 11,303 miljoonaa euroa, josta merkittävin on Imatran uuden paloaseman rakentaminen vuosina 2026 ja 2027. Uuden paloaseman rakentamisen ja nykyiseen paloasemakiinteistökokonaisuuteen tehtävien toiminnallisten muutosten yhteisarvo on 9,5 miljoonaa euroa. Ensihoidon osuus paloasemainvestoinnista on 0,630 miljoonaa euroa. Investointeja vastaavia sopimuksia puolestaan rakennuksiin liittyy 19,850 miljoonaa euroa.

Imatran nykyinen paloasemassa on todettu sisäilmaongelmia. Lisäksi aseman sijainti ei ole optimaalinen tiettyjen riskiruutujen saavuttamiseksi. Alueen palvelutasopäätöksen ja pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti Imatran alueella sijaitsee riskiluokka-alueita, jotka edellyttävät kahta paloasemaa toimintavalmiuden riittäväksi turvaamiseksi pelastuslaitoksen osalta.

Uudelle paloasemalle sijoitetaan pelastustoimen, sopimuspalokunnan ja ensihoidon yksiköt. Uudelle paloasemalle sijoittuu mahdollisesti myös muiden viranomaisten toimintoja. Suunnitelmaan sisältyy nykyisen paloaseman kiinteistöjen toiminnallisia muutoksia nykyistä suppeammilla toiminnallisuuksilla.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen osalta merkittävä ikäihmisten palveluihin liittyvä hanke koskee Sammonkodin ja Juurakkokadun yhteisen asumisyksikön rakentamista. Esisopimus on tarkoitus solmia vuonna 2026, jolloin myös kohteen rakentaminen käynnistyisi. Investointia vastaavan sopimuksen arvo olisi kaikkineen 16,7 miljoonaa euroa. Alueen antamien tietojen perusteella esisopimuksen laatiminen tarkoittaa tosiasiallista sitoutumista hankkeeseen ja rakentamisen käynnistymiseen, joten hankkeeseen sitoutuminen edellyttää lainanottovaltuuden myöntämistä vuodelle 2026. Vuokranmaksu alkaa kohteen valmistuttua, arviolta joulukuussa 2027.

Investointia vastaavaksi sopimukseksi on rinnastettavissa myös pitkäaikaisen vuokrasopimuksen tekeminen Lavolan paloasemasta. Kyseessä on kymmenen vuoden määräaikainen vuokrasopimus kiinteistön omistajan eli Lappeenrannan kaupungin kanssa. Alueen arvion mukaan vuokrasopimuksen tekeminen on kustannustehokkain vaihtoehto.

### **Laite- ja kalustehankinnat**

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen liittyvien, lainanottovaltuutta edellyttävien, laite- ja kalustehankintojen yhteisarvo vuodelle 2026 on 9,280 miljoonaa euroa. Hankinnoista merkittävin on jäljempänä kuvattu lineaarikiihdyttimen hankinta. Muita merkittäviä laite- ja kalustehankintoja ovat pelastusajoneuvokalustoon liittyvät investoinnit, kuten nostolava-ajoneuvon hankinta. Tämän lisäksi investointeja edellyttää Ruokolahden uudispaloasemahankkeen AV-tekniikka ja infonäytöt.

Etelä-Karjalan keskussairaalan syöpähoitoyksikössä on kaksi lineaarikiihdytintä, joilla annetaan sädehoitoa hyvinvointialueen syöpäpotilaille, sekä muualta tulleille syöpäpotilaille lähetteiden perusteella, pääosin Etelä-Savon hyvinvointialueelta lähetetyille syöpäpotilaille. Nykyiset lineaarikiihdyttimet on hankittu 2012 ja 2021. Yhden lineaarikiihdyttimen käyttöikä on noin 12–13 vuotta, joten vanhempi kiihdytin on käyttöikänsä lopussa.

Kaksi lineaarikiihdytintä voidaan pitää perusteltuna useamman potilaiden samanaikaisen hoidon kannalta sekä erilaisiin huoltotaukoihin ja laiterikkoihin varautumisen kannalta. Alueen valmisteluryhmälle toimittamien aineistojen perusteella muilla hyvinvointialueilla ei ole kapasiteettia hoitaa Etelä-Karjalan hyvinvointialueen alueen potilaita sädehoidossa.

## ICT-investoinnit

Hyvinvointialueen investointeihin sisältyy ehdotuksia sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvistä sekä hyvinvointialueen yhteiset palvelut -toimialueen ICT-kehittämiss Hankkeista ja näihin liittyvistä investoinneista. Välttämättömiksi arvioitujen ICT-investointien euromääräarvio tarkentui valmistelutyöryhmän työn aikana 7,03 miljoonaan euroon vuodelle 2026. Välttämättömiksi on arvioitu ICT-investoinnit, jotka liittyvät lainsäädännöstä johtuviin tietojärjestelmäpäivityksiin, valmiuteen ja varautumiseen sekä investoinnit kumppanuushankkeisiin. Niin sanottuihin läpimurtohankkeisiin eli toiminnan uudistamiseen liittyviä ICT-investointeja on arvioitu välttämättömiksi siltä osin, kun niillä on merkittävää kytkentää alueen suunnitelmaan toiminnan ja talouden tasapainottamiseksi. Kilpailutusvelkaan liittyviä hankkeita on myös arvioitu välttämättömiksi siltä osin, kun kyse hankinnoista, joissa sopimus ei ole voimassa, sopimus on päättymässä, hankinta on välttämättömää muista lainsäädäntösyistä tai kilpailutuksen arvioidaan tuottavan kustannussäästöä nykyisen sopimuksen mukaiseen kustannustasoon nähden.

## Muut investoinnit

Muihin investointeihin sisältyy varautuminen mahdolliseen hankintalain muutokseen. Alue suunnittelee ostavansa jo omistamiensa sidosyksikköyhtiöiden osakkeita sidosyksikköaseman varmistamiseksi myös tulevaisuudessa. Osakkeiden hankinta on nähty perustelluksi toiminnan jatkuvuuden varmistamisen kannalta. Tältä osin tarve on 0,6 miljoonaa euroa vuonna 2026.

Muihin investointeihin sisältyy myös Ruokolahden paloaseman tontin lunastus hyvinvointialueen taseeseen. Nykyisin tontin omistaa Ruokolahden kunta.

## Investointien ja niitä vastaavien sopimusten yhteenveto

	Investoinnin arvo 1 000 euroa	
	Pysyvät vastaavat	Investointeja vastaavat sopimukset
<b>Rakennukset</b>	11 303	19 850
Imatran paloasemahanke (pela-osuus)	8 870	
Imatran paloasemahanke (ensihoidon osuus)	630	
Sammonkodin ja Juurakkokadun asumisyksikkö		16 700
Vuokravastuut (Lavola) (Pela)		3 150
Muut tilainvest. (ml. vuokratilamuutokset) (sote)	1 803	
<b>Laite- ja kalustehankinnat</b>	9 280	20
Lineaarikiikahdytin + muut koneet ja kalusto (sote)	6 960	20

Pelastusajoneuvot ja muut koneet / kalusto (pela)	2 320	
<b>ICT-investoinnit</b>	7 030	
ICT:n vuotuiset investoinnit	7 030	
<b>Muut investoinnit</b>	795	
Osakkeiden lunastus	600	
Ruokolahden paloaseman tontin lunastus	195	
<b>Yhteensä</b>	<b>28 408</b>	<b>19 870</b>
<b>Investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset yhteensä</b>	<b>48,278 milj. €</b>	

Valmisteluryhmä toteaa, että tässä loppuraportissa mainitut, lainanottovaltuutta edellyttävät, hyvinvointialueen investoinnit tai niihin rinnastettavat pitkäaikaiset sopimukset ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla välttämättömiä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytetyjen palvelujen turvaamiseksi.

### Tarvittavan lainanottovaltuuden suuruus

Valmisteluryhmä esittää, että Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuonna 2026 alkaviin sidottuihin investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin olisi 48,278 miljoonaa euroa, jota hyvinvointialue voi käyttää pitkäaikaisen lainan nostamiseen.

### Hyvinvointialueelle asetettavat ehdot

Lainanottovaltuuden muuttaminen johtaa Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lainanhoitokykyä suurempaan lainamäärään. Tämän vuoksi valmisteluryhmä esittää lainanottovaltuuden muuttamiselle ehtoja.

- Lainanottovaltuutta on mahdollista käyttää ainoastaan edellä raportissa esitettyihin investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin, jotka ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla välttämättömiä palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytetyjen palvelujen turvaamiseksi. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen tulee varmistaa ennen ao. investointien ja investointeja vastaavien sopimusten toteuttamista niiden laissa edellytetty välttämättömyys sekä se, että investointitarvetta ei voida kattaa muulla tavoin kuten pitkäaikaisen lainan sijaan rahavaroilla, avustuksilla, hankerahoituksella tai muulla rahoituksella.
- Hyvinvointialue toimittaa valtiovarainministeriölle 30.1.2026 mennessä hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisen toimielimen hyväksymän suunnitelman tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteistä, jotka varmistavat hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkälläkin aikavälillä ja turvaavat lakisääteiset palvelut. Suunnitelman tulee sisältää vuosittaiset tuottavuutta parantavat toimenpiteet ja rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumisesta on mahdollista seurata. Valtiovarainministeriö voi hylätä suunnitelman

tai edellyttää sen täydentämistä, jos on ilmeistä, että toimenpiteet eivät ole riittäviä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus suunnitelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää suunnitelmaa tulee antaa Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle 17.2.2026 mennessä. Etelä-Karjalan hyvinvointialue voi täydentää suunnitelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 31.3.2026 mennessä. Valtiovarainministeriö voi pyytää hyvinvointialuetta raportoimaan suunnitelman toteutumisesta puolivuositain.

### Muita näkökulmia

Hyvinvointialueen lainanottovaltuuden ehtona päivittämän talouden tasapainottamissuunnitelman tulee sisältää tuloslaskelma, tiedot investoinneista ja rahoituslaskelma ainakin vuosilta 2026–2029 laskentaperusteineen (oletus vuotuisesta palvelutarpeen kasvusta, oletus yleisestä hintojen noususta). Suunnitelmasta tulee käydä ilmi alueen tavoittelema vuotuinen sopeutuksen määrä.

Hyvinvointialueen tulee toimittaa päivitetty investointisuunnitelma sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle hyvinvointialuelain 16 §:n mukaisesti hyväksyttäväksi.

Hyvinvointialuelain 123 §:n mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos hyvinvointialueen lainanottovaltuutta muutetaan.

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Helsingissä 26.9.2025

Ville-Veikko Ahonen

Krista Björkroth

Laura Honkonen

Sally Leskinen